

УДК 81'243+37.016:004.8
DOI: 10.24144/2524-0609.2025.57.85-88

Канюк Олександра Любомирівна

кандидатка педагогічних наук, доцентка
завідувачка кафедри іноземних мов

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна
oleksandra.kanyuk@uzhnu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-2396-2988>

Кіш Надія Василівна

кандидатка педагогічних наук, доцентка
кафедра іноземних мов

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна
nadiia.kish@uzhnu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-6950-988X>

ВИКОРИСТАННЯ GPT ЯК ІНСТРУМЕНТУ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Анотація. У сучасному світі зростає потреба у формуванні високого рівня іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Традиційні методики навчання не завжди забезпечують індивідуальний підхід до студентів, особливо у великих академічних групах. У цьому контексті використання генеративних моделей штучного інтелекту, таких як ChatGPT, стає перспективним напрямом індивідуалізації навчального процесу. Метою дослідження є аналіз можливостей застосування GPT для розвитку мовних і комунікативних навичок студентів, підвищення їхньої автономії та формування професійно орієнтованих мовних компетенцій. Щастосовано методи аналізу наукових джерел, систематизації та узагальнення теоретичного матеріалу, порівняльного аналізу ефективності технології у навчальному процесі. Інтеграція GPT дозволяє створювати персоналізовані завдання, моделювати професійні комунікативні ситуації, тренувати академічне письмо та говоріння, підвищувати мотивацію та знижувати мовну тривожність студентів. Однак залишаються ще не повністю дослідженими питання загальної проблеми, такі як: адаптація для спеціалізованих професійних потреб; підвищення мотивації та автономії студента; взаємодія «викладач – GPT – студент» та інші. Таким чином, використання GPT як інструменту індивідуалізації навчання іноземної мови є ефективним кроком модернізації освіти та розвитку компетентностей сучасних фахівців.

Ключові слова: іноземна мова, індивідуалізація навчання, ChatGPT, комунікативна компетентність, професійні навички.

Вступ. У сучасних умовах глобалізації, швидко-го розвитку інформаційного суспільства та цифровізації освіти проблема формування високого рівня іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців набуває особливої актуальності. Володіння іноземною мовою є не лише додатковою перевагою, а й необхідною умовою професійної мобільності, участі в міжнародних освітніх і професійних проєктах, доступу до світових інформаційних ресурсів та наукової інформації. Традиційні методики навчання іноземних мов, попри їхню ефективність, часто виявляються недостатньо гнучкими і не завжди враховують індивідуальні потреби студентів, особливо у великих академічних групах, де викладач фізично не може забезпечити персоналізований підхід до кожного здобувача. Саме тому питання індивідуалізації навчання стає ключовим напрямом модернізації освітнього процесу та інтеграції інноваційних технологій, які відкривають широкі можливості для підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні питання індивідуалізації навчання та застосування GPT у мовній освіті досліджували як класики педагогіки (Л.Виготський, Б.Блум, К.Роджерс), так і сучасні зарубіжні й українські науковці (Holes, Warschauer, А.Мельник, С.Сисоева та ін.) Експертка І.Бердичевська вказує, що чат-боти сприяють моделюванню комунікативних ситуацій, стимулюють мотивацію студентів і допомагають розвивати навички самостійного навчання [1]. Дослідниця О.Гаркуша звертає увагу на здатність GPT адаптувати навчальні завдання відповідно до рівня знань і професійних інтересів учнів [2]. У дослідженнях О.Гнатишева та

О.Гаврилова наголошується на практичній цінності технології у вивченні лексики, засвоєнні граматики та вдосконаленні комунікативних навичок, а також її користі як асистента для викладача [3]. Н.Лебошина, Ю.Черкашина та Е.Харатян у своїй статті демонструють роль ChatGPT у професійній підготовці, включаючи моделювання ситуацій, наближених до реальних умов роботи [4]. Н.Чаплінська додає, що GPT є прогресивним інструментом, який доповнює навчальний процес, водночас залишаючи ключову роль педагогам [5].

В цілому, результати досліджень свідчать про великий потенціал ChatGPT у розвитку мовних та комунікативних компетенцій, забезпеченні індивідуального підходу до освітніх потреб студентів.

Мета статті – дослідити можливості використання GPT як засобу для індивідуалізації навчання іноземних мов у підготовці майбутніх фахівців. Оцінити його потенціал у розвитку іншомовної комунікативної компетентності, сприянні автономності студентів, формуванні професійно орієнтованих мовних навичок та впровадженні інноваційних технологій у сучасній освітній процес.

Методи дослідження: методи аналізу наукових джерел, який передбачає бібліографічний пошук та аналіз наукових джерел; систематизації та узагальнення теоретичного матеріалу, для виявлення спільного та відмінного у висновках дослідників; порівняльного аналізу ефективності технології у навчальному процесі для підтвердження практичної значущості GPT у навчання іноземних мов майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах глобалізації та інтенсивного розвитку інформа-

ційного суспільства особливої актуальності набуває проблема формування високого рівня іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців, адже володіння іноземною мовою є не лише додатковою перевагою, а й необхідною умовою професійної мобільності, участі в міжнародних освітніх і професійних проєктах, доступу до світових інформаційних ресурсів. Традиційні методики навчання іноземних мов, попри свою ефективність, часто виявляються недостатньо гнучкими й не завжди враховують індивідуальні потреби студентів. Це особливо відчутно у великих академічних групах, де викладач фізично не може забезпечити персоналізований підхід до кожного здобувача. Саме тому індивідуалізація навчан-

ня стає ключовим напрямом модернізації освітнього процесу, а новітні технології на основі штучного інтелекту відкривають широкі можливості для її реалізації. Поява нейромереж, доступних для широкого загалу, стала справжньою сенсацією; незважаючи на те, що перші прототипи почали розроблятися ще у середині XX століття, після досліджень В.Мак-Каллока та Д.Хебба, присвячених принципам роботи біологічних нейронів, лише у 2022 році кожен бажаючий отримав змогу протестувати можливості цієї технології [3, с.57].

Науковці та педагоги вважають, що індивідуалізація навчання базується на кількох ключових підходах (Рис.1.):

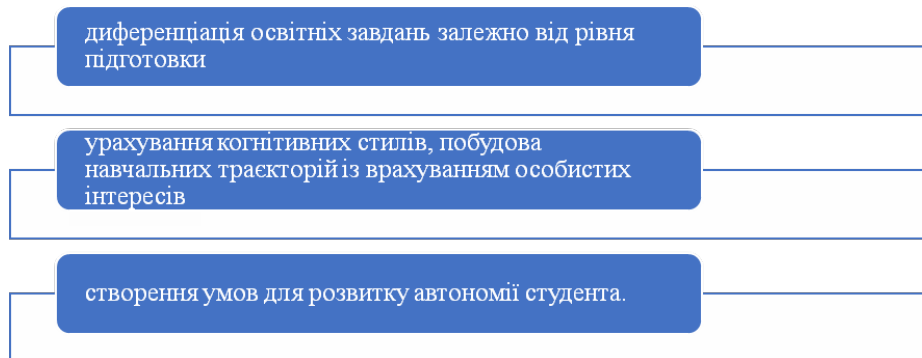

Рис.1. Ключові підходи індивідуалізації

Ідеї індивідуалізованого підходу сягають ще класичної педагогіки, однак сучасні цифрові інструменти дозволяють реалізувати їх набагато ефективніше. GPT як технологія генеративного штучного інтелекту забезпечує створення персоналізованих діалогів, навчальних сценаріїв, завдань різного рівня складності й навіть адаптованих тестів, що відповідають індивідуальним потребам кожного студента. У результаті освітній процес перетворюється з одноманітного засвоєння матеріалу на гнучку взаємодію, де студент стає активним учасником, а не пасивним споживачем інформації.

Використання чату GPT на уроках іноземної мови може бути цікавим та корисним способом введення студентів у світ штучного інтелекту та для покращення їхніх навичок мовлення, розуміння та вивчення мови, а отже і формування іншомовної комунікативної компетентності [1, с.145].

Практична цінність GPT для індивідуалізації навчання полягає насамперед у можливості інтерактивного спілкування іноземною мовою. Студенти можуть вести діалоги на будь-які теми – від побутових ситуацій до професійно орієнтованих кейсів. Наприклад, майбутній економіст може обговорювати з GPT фінансові звіти чи моделювати переговори з іноземними партнерами, юрист – розглядати приклади контрактів і судових справ, педагог – тренувати навички пояснення граматичних правил іноземною мовою. Така практика допомагає закріплювати лексику й граматику в контексті, наближеному до реальної професійної діяльності. Він сприяє розширенню словникового запасу за допомогою надання визначень слів, їх синонімів, антонімів та контекстів вживання [4, с.355].

Індивідуалізація за допомогою GPT реалізується також через створення адаптивних навчальних матеріалів. Модель може генерувати вправи на переклад, завдання на формування діалогів, тематичні тести, диктанти чи навіть рольові ігри, у яких студент виступає учасником міжкультурної комунікації. Наприклад, підготовка до співбесіди іноземною мо-

вою може відбуватися у форматі симуляції, де GPT виступає роботодавцем і ставить питання, а студент тренується відповідати, отримуючи при цьому рекомендації щодо покращення мовлення. Завдяки цьому студент опановує не лише мовні навички, а й навички комунікативної поведінки, що безпосередньо впливає на професійну готовність.

Ще однією сферою використання GPT є навчання академічного письма. Майбутні фахівці часто стикаються з необхідністю створення есе, наукових статей, звітів або презентацій іноземною мовою. GPT може слугувати інструментом як для прикладів правильної побудови текстів, так і для редагування робіт студентів. Наприклад, студент пише коротке есе англійською мовою, а GPT не лише виправляє граматичні помилки, але й звертає увагу на логіку викладу, стилістичну доречність, уживання перехідних конструкцій, що формує більш комплексне розуміння академічних стандартів. Це дозволяє студенту не просто засвоювати правила, а й відчувати мову як інструмент професійного та наукового спілкування.

Важливою перевагою GPT у контексті індивідуалізації є гнучкість і доступність. Студенти можуть взаємодіяти з моделлю у зручний час і у зручному форматі – під час підготовки до занять, самостійного навчання або виконання домашніх завдань. Це особливо актуально в умовах дистанційного й змішаного навчання, коли фізичний контакт із викладачем обмежений, а потреба в індивідуальному супроводі зростає. GPT дозволяє створити середовище безперервного навчання, де студент може практикувати іноземну мову щодня, поступово нарощуючи рівень компетентності [5].

Не менш важливим є психологічний ефект використання GPT. Багато студентів у процесі вивчення іноземної мови відчувають страх перед помилками, соромляться виступати перед аудиторією чи спілкуватися з носіями мови. GPT створює безпечне середовище, у якому можна експериментувати, тренуватися та випробовувати нові мовні конструкції без страху отримати осуд. Це знижує рівень тривожнос-

ті, підвищує впевненість і формує позитивну мотивацію до подальшого навчання.

Також ChatGPT може пропонувати різноманітні вправи для навчання англійської мови студентів, враховуючи їхні потреби та професійну спрямованість. Для покращення словникового запасу (*Vocabulary Building*) він може створювати тематичні списки слів, вправи на сполучуваність, завдання на заповнення пропусків, а також кросворди чи картки зі словами.

У сфері граматики (*Grammar Practice*) ChatGPT пропонує вправи на перефразування, виправлення помилок, трансформацію речень та заповнення пропусків у професійних текстах.

Для розвитку читання (*Reading Comprehension*) система використовує автентичні тексти зі статей чи звітів, формує питання, завдання на встановлення відповідностей, складання плану або резюме.

У письмі (*Writing Practice*) можливі вправи на написання електронних листів, складання звітів, анотацій, презентаційних тез та інструкцій.

Практика говоріння (*Speaking Practice*) включає професійні дискусії, рольові ігри, підготовку презентацій, опис графіків та інтерв'ю [2, с.10].

Водночас використання GPT у навчанні вимагає усвідомленого підходу. Існують ризики, пов'язані з достовірністю відповідей, адже штучний інтелект іноді може продукувати неточну чи поверхову інформацію. Тому викладачі повинні навчати студентів критично сприймати матеріал, перевіряти факти та поєднувати роботу з GPT із традиційними джерелами знань.

Навіть розробники вказують на ряд обмежень у роботі нейромережі: по-перше, для отримання вичерпної відповіді треба ввести одне питання декілька раз, трохи змінюючи фразу, по-друге, система схильна повторювати одні й ті ж самі фрази (наприклад, нагадування про те, що вона є лише мовною моделлю), щоб уникнути суперечливих питань.

Однак, поява Chat gpt все одно викликала ажітаж серед тих, хто прагнув побачити межу її можливостей. Для початку роботи від користувача вимагається лише зареєструватись, вказавши свою електронну адресу, що робить цей сервіс доступним для будь-кого [3, с.57].

У перспективі використання GPT у підготовці майбутніх фахівців може стати основою для створення адаптивних освітніх платформ, де навчання іноземної мови буде максимально персоналізованим і динамічним. Такі платформи дозволять враховувати рівень володіння мовою, індивідуальні цілі, професійну спрямованість, швидкість прогресу та навіть психологічні особливості студента. Це відкриває шлях до формування нового освітнього середовища,

у якому кожен здобувач зможе реалізувати свій потенціал, не відчуваючи обмежень колективного навчання.

Висновки. Використання GPT як інструменту для індивідуалізації навчання іноземної мови в процесі підготовки майбутніх фахівців є значним кроком до модернізації освітнього процесу. Ця технологія відповідає сучасним викликам, забезпечуючи нові підходи, які враховують темпи розвитку цифрових технологій та потреби студентів, що прагнуть навчатися в комфортному і адаптивному середовищі. GPT пропонує інтерактивність, гнучкість, практичну спрямованість, психологічний комфорт та розвиток автономності серед студентів. Він створює умови для моделювання реальних професійних ситуацій, сприяє формуванню критичного мислення та впевненості у мовленні, що має ключове значення для їхньої майбутньої професійної діяльності. Інтеграція штучного інтелекту з традиційними методами педагогіки відкриває нові горизонти для досягнення оптимального результату. Завдяки цьому підходу кожен студент отримує можливість навчатися в індивідуальному темпі, на бажаному рівні і з урахуванням своїх професійних потреб. Така модель порушує обмеження традиційного групового навчання, створюючи ширший простір для саморозвитку. GPT виступає не лише як інструмент, а як навчальний партнер, адаптуючись до рівня знань і стилю мислення здобувача освіти. Таким чином, технологія GPT розширює арсенал дидактичних засобів і переосмислює саму концепцію навчання, спрямовуючи її на індивідуальність, гнучкість та професійну релевантність. У тандемі з компетентним педагогічним супроводом цей інструмент стає потужним стимулом для формування конкурентоспроможних фахівців, готових до викликів глобалізованого світу та здатних ефективно застосовувати набуті мовні навички в професійній сфері. GPT виступає не просто технологічною новацією, але й каталізатором освітніх трансформацій, який відкриває перспективи для створення нової моделі навчання, побудованої на принципах індивідуалізації, практичності та інноваційності. Подальші дослідження у цій сфері можуть бути спрямовані на розширення використання цифрових технологій у викладанні іноземних мов, а саме дослідження можливостей використання ChatGPT для стимулювання критичного мислення та креативності студентів під час вивчення іноземних мов; розробка інтегрованих платформ, які поєднують ChatGPT з іншими технологіями штучного інтелекту для створення персоналізованих навчальних траєкторій, адаптованих до індивідуальних потреб студентів; етичні та соціальні аспекти використання ChatGPT у навчанні та інші.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї роботи.

Список використаної літератури

1. Бердичевська І.В. Використання чат-боту Chatgpt у процесі навчання іноземної мови з метою формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх вчителів. Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній заклад середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти. 2024. №1(4). С.142–149. <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.18729>
2. Гаркуша О.О. Використання Chatgpt для вивчення англійської мови та розвитку мовленнєвих навичок студентів нефілологічних спеціальностей: можливості та перспективи. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2025. №1(111). С.6–15. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2025-111-1-6-15>
3. Гнатишева О.О., Гаврилова О.В., Chat GPT як інструмент вивчення іноземної мови для студентів ВНЗ. Інноваційна педагогіка. 2023. Вип.64. Том 1. С.56–59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/64.1.10>

4. Лебошина Н., Черкашина Ю., Харатян Е. Імплементація технології штучного інтелекту (Chat GPT) в систему підготовки військових спеціалістів. Сучасні дослідження з іноземної філології. 2024. №2(26). С.351–359. DOI: <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2024.26.351-359>
5. Чаплінська Н.О. Chat GPT – Інноваційний інструмент чи замісний асистент викладача у вивченні іноземної мови? Актуальні питання у сучасній науці. 2025. №(32). С.994–1002. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-2\(32\)-994-1002](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-2(32)-994-1002)

References

1. Berdychivska, I.V. (2024). Vykorystannia chat-botu ChatGPT u protsesi navchannia inozemnoi movy z metoiu formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv [Using ChatGPT in foreign language learning to develop communicative competence of future teachers]. Current issues in the education system: secondary education institution – pre-university preparation – higher education institution, 1(4), 142–149. <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.18729> [in Ukrainian]
2. Harkusha, O.O. (2025). Vykorystannia ChatGPT dlia vyvchennia anhliiskoi movy ta rozvytku movlennievkykh navychok studentiv nefilolohichnykh spetsialnostei: mozhlyvosti ta perspektyvy [Using ChatGPT for learning English and developing speaking skills of non-philology students: possibilities and prospects]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka*, 1(111), 6–15. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2025-111-1-6-15> [in Ukrainian]
3. Hnatysheva, O.O., & Havrylova, O.V. (2023). ChatGPT yak instrument vyvchennia inozemnoi movy dlia studentiv VNZ [ChatGPT as a tool for learning foreign languages for university students]. *Actual Problems in the System of Education: General Secondary Education Institution – Pre-University Training – Higher Education Institution*, 1(4), 142–149. <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.18729> [in Ukrainian]
4. Lebozhyna, N., Cherkashyna, Y., & Kharatyan, E. (2024). Implementatsiia tekhnolohii shtuchnoho intelektu (ChatGPT) v systemu pidhotovky viiskovykh spetsialistiv [Implementation of artificial intelligence (ChatGPT) in the training system of military specialists]. *Modern research in foreign philology*, 2(26), 351–359. DOI: <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2024.26.351-359> [in Ukrainian]
5. Chaplinska, N.O. (2025). ChatGPT – Innovatsiinyi instrument chy zaminnyi asystent vykladacha u vyvchenni inozemnoi movy? [ChatGPT – Innovative Tool or Substitute Teacher Assistant in Foreign Language Learning?] *Aktualni pytannia u suchasni nauki*, 32, 994–1002. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-2\(32\)-994-1002](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-2(32)-994-1002) [in Ukrainian]

Статус статті: Отримано: 27.08.2025 Прийнято: 29.09.2025 Опубліковано: 30.10.2025

Kanyuk Oleksandra

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Head of the Department of Foreign Languages
State University «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

Kish Nadiia

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Department of Foreign Languages
State University «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

USING GPT AS A TOOL FOR INDIVIDUALIZATION OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING IN THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS

Abstract. In the context of globalization and the digitalization of education, the development of a high level of foreign language communicative competence among future professionals has become increasingly relevant. Traditional teaching methods often fail to provide a personalized approach, especially in large academic groups, which highlights the need for innovative tools that support individualized learning. Generative artificial intelligence models, such as ChatGPT, represent a promising solution, enabling the creation of personalized exercises, the simulation of professional communicative situations, the practice of academic writing and speaking, and the enhancement of students' motivation and autonomy. The article aims to explore the possibilities of using GPT as a tool for individualizing foreign language learning, to determine its potential for developing professionally oriented language skills, and to support students' independent learning. The research methodology includes the analysis of scientific literature, systematization and generalization of theoretical material, and comparative analysis of the effectiveness of ChatGPT in different aspects of language learning. The study results demonstrate that the integration of GPT into the educational process enhances vocabulary acquisition, grammar and communication skills, and allows students to interact in a safe, low-stress environment, promoting confidence and engagement. GPT facilitates the creation of adaptive learning materials, role-playing exercises, simulations of professional tasks, and the development of academic writing skills. Students can practice language in contexts relevant to their future professions, which increases the practical applicability of their learning and supports autonomous and self-paced education. ChatGPT serves as an effective tool for the individualization of foreign language learning, combining interactive, flexible, and professional-oriented training with psychological comfort.

Keywords: foreign language, individualized learning, ChatGPT, communicative competence, professional skills.